

Numer:
LI

Dzięki prowadzonym od wielu lat działaniom, zwiększającym świadomość społeczną w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, informacje o właściwościach środowiskowych budynków stają się czynnikiem wpływającym na decyzje konsumentów, pojawia się więc potrzeba ich oceny i komunikowania. Co za tym idzie, rośnie również zapotrzebowanie na informacje o właściwościach środowiskowych elementów składowych budynków – wyrobów budowlanych – przekazywane w całym łańcuchu dostaw. Inicjatywy takie jak stowarzyszenie ECO Platform [www.eco-platform.org] mają zapewnić odpowiednią jakość przekazywanych informacji.

Seria norm ISO 14000 (przyjętych również jako normy PN-EN), dotyczących systemów zarządzania środowiskowego, zawiera m. in. wytyczne dla trzech typów deklaracji środowiskowych, mających komunikować istotne aspekty środowiskowe produktów. Cechy, które decydują o ich przydatności jako narzędzi do przekazywania informacji pomiędzy uczestnikami rynku oraz potwierdzania spełniania przez produkt wymagań prawnych w zakresie jakości środowiskowej to:

- dokładność,
- sprawdzalność,
- rzetelność,
- wiarygodność.

W kontekście potrzeby przekazywania szczegółowych informacji o wyrobach w całym łańcuchu dostaw branży wyrobów budowlanych szczególnie istotne są deklaracje środowiskowe III typu (określane skrótem EPD – Environmental Product Declaration), stanowiące zbiór kwantyfikowanych danych charakteryzujących energochłonność, zużycie zasobów i emisje w poszczególnych fazach istnienia wyrobu. Deklaracja ta służy przede wszystkim do komunikacji b2b (business to business), na przykład jako informacja dla producenta wyrobów złożonych, który chce określić oddziaływanie środowiskowe swojego produktu wynikające z jego komponentów. Zawarte dane muszą być potwierdzone przez niezależną jednostkę, co zapewnia im wiarygodność. Dzięki temu mogą stanowić dokumentację świadczącą o spełnianiu wymagań stawianych przez narzędzia Unii Europejskiej wspierające budownictwo przyjazne dla środowiska.

Zgodnie z PN-EN 15804, deklaracje środowiskowe III-go rodzaju dla wyrobów budowlanych mogą uwzględniać wszystkie fazy cyklu istnienia wyrobu, a pominięcie jakiegokolwiek fazy musi być uzasadnione. Informacje środowiskowe dotyczące wszystkich faz cyklu istnienia (tzw. „cradle-to-grave”; od pobrania surowców do końca fazy likwidacji obiektu) mogą być rozpatrywane w trzech następujących fazach:

- faza wyrobu A (tzw. „cradle-to-gate”; od pobrania surowców do bramy fabryki): dostarczenie surowców, transport do miejsca produkcji, wytwarzanie wyrobu (obligatoryjnie), transport do miejsca budowy, instalacja w budynku (opcjonalnie),
- faza budynku B: użytkowanie, eksploatacja, zastąpienie (opcjonalnie),
- faza likwidacji C: rozbiórka, użytkowe zagospodarowanie (opcjonalnie).

Uwzględnienie fazy wyrobu A jest obligatoryjne w celu uzyskania najprostszej deklaracji środowiskowej wyrobu.

Weryfikacja danych analizy LCA (Life Cycle Assessment) powinna być prowadzona przez niezależnego weryfikatora, który sprawdza zgodność z PN-EN 15804, zgodność z normą ISO 14040 oraz wiarygodność uzyskanych wyników LCA.

W przypadku zamieszczenia w deklaracji środowiskowej informacji związanych z fazami B i C wymagane jest przyjęcie scenariuszy użytkowania wyrobu i budynku, w którym wyrób będzie zastosowany.

Zgodnie z aktualną polityką Komisji Europejskiej, deklaracje środowiskowe III typu należą do grupy podstawowych narzędzi wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju w budownictwie. Jest to szczególnie istotne w obliczu zmian w wymaganiach podstawowych wobec budynków, których spełnienie mają umożliwiać wyroby budowlane, wprowadzonych przez rozporządzenie CPR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r.)

Wytyczne odnośnie zakresu deklaracji środowiskowych wyrobów budowlanych i podstawowych zasad oceny ich właściwości zawiera norma PN-EN 15804, jednak część kwestii, związanych m. in. z formatem deklaracji i związanymi z nią procedurami pozostaje kwestią interpretacji jednostki opracowującej deklarację. W celu zapewnienia jakości i jednolitości stosowanych w UE deklaracji środowiskowych, grupa opracowujących je instytucje założyła platformę współpracy – ECO Platform.

Platforma ECO zrzesza formalnie podmioty wydające deklaracje środowiskowe III typu (EPD) dla wyrobów budowlanych w Europie. Została zarejestrowana notarialnie jako stowarzyszenie typu „non-profit” dnia 4 czerwca 2013 w Brukseli. Akt stowarzyszenia podpisało 11 instytucji wśród których znalazły się.:

- Environdec System - AB Svenska Miljöstyvningsrådet (Szwecja)
- EPD Norge - The Norwegian EPD Foundation (Norwegia)
- IBU - Institut Bauen und Umwelt e.V. (Niemcy)
- BRE Global - Building Research Establishment Limited (UK)
- Association HQE tio (Francja)
- Stichting MRPI - Milieurelevante Productinformatie (Holandia)
- ITB - Instytut Techniki Budowlanej (Polska)
- DAPc - CATEEB - Col.legi d'Aparellafadors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació (Hiszpania)
- Global EPD - AENOR - Asociacion Espanola de NORmalización y certificacion (Hiszpania)
- DAP Habitat - CentroHabitat (Portugalia)
- ZAG EPD - Zavod za gradbeništvo Slovenije (Słowenia)

Ze strony ITB akt podpisał dyrektor dr inż. Jan Bobrowicz a w zarządzie platformy Instytut reprezentuje dr inż. Michał Piasecki.

ECO Platform prowadzi działania zmierzające do ustalenia i wdrożenia wewnętrznych zasad współpracy i procedur wzajemnego uznawania deklaracji EPD opracowanych w oparciu o normę EN 15804 „Sustainability of construction works. Environmental product declarations”.

Celem działalności ECO Platform jest pomoc w dostarczaniu bezstronnych, wiarygodnych i naukowo uzasadnionych informacji w postaci deklaracji środowiskowych III typu (EPD) dla wyrobów budowlanych. Wspólny system deklarowania właściwości środowiskowych

wyrobów budowlanych powinien zmniejszyć bariery w handlu wyrobami oraz ma za zadanie wspomóc wdrożenie rozporządzenia CPR, poprzez zapewnienie możliwości przekazywania informacji o właściwościach środowiskowych wyrobów.

W szczególności platforma ECO promuje rozwój:

- wspólnego systemu deklaracji środowiskowej EPD dla produktów budowlanych zgodnie ze standardem ISO 14025,
- spójnej treści EPD zgodnie z normą EN 15804,
- wspólnej europejskiej struktury informacji na podstawie standardów CEN,
- wspólnego zarządzania jakością i wspólnych procedur weryfikacji prowadzących do ponadnarodowego wzajemnego uznawania.

Celem platformy ECO jest również uzyskanie rozpoznawalności na europejskim rynku wyrobów budowlanych, a także współpraca z Komisją Europejską w zakresie wykorzystania deklaracji środowiskowych w narzędziach wdrażania zrównoważonego budownictwa.

Od 2014 roku wszystkie deklaracje EPD wydawane przez członków stowarzyszonych powinny być oznaczone logo ECO.